WIKIPÉDIA

Mandzsu nyelv

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

A **mandzsu nyelv** az altaji nyelvcsaládon belül a *mandzsu-tunguz nyelvek* családjába tartozik. Legközelebbi rokonai a Szibériában beszélt even és evenki nyelvek és a Kínában 20 ezer ember által beszült sibo nyelv. Kihalófélben levő nyelv: a ma élő közel tízmillió mandzsu nemzetiségű lakosságon belül kevesebb, mint 70 ember beszéli anyanyelvként. Agglutináló nyelv, magánhangzó-harmónia jellemzi.

Mandzsu
ᠮᠠᠨᠵᡠ ᡤᡳᠰᡠᠨ (manju gisun)

ᠮᠠᠨᠵᡠ ᡤᡳᠰᡠᠨ

Terület	Mandzsúria, Kína
Beszélők száma	kb. 70 fő
Nyelvcsalád	altaji nyelvcsalád
Írásrendszer	mandzsu ábécé
Nyelvkódok	
ISO 639-2	`mnc`
ISO 639-3	`mnc (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=mnc)`

A Wikimédia Commons tartalmaz ᠮᠠᠨᠵᡠ ᡤᡳᠰᡠᠨ *(manju gisun)* témájú médiaállományokat.

Történet

A Csing-dinasztia megalapítása után körülbelül kétszáz évig a mandzsu volt a kínai kormányzat elsődleges nyelve, egyben közvetítőnyelv. Az 1640-es évektől kezdve mind több mandzsu költözött a Sanhaiguan-hágótól délre, és átvette a mandarin nyelvet. Később, ahogyan mind több han kínai költözött a hágótól északra, az itt lakó mandzsuk is egyre inkább a mandarin nyelvet használták. A mandzsu középosztály sokáig beszélte a nyelvet, de 1900-ra már csak 1 százalék tudta olvasni és 2 ezrelék tudta beszélni. A mandzsut azonban továbbra is tanították, sőt a mesterlövészeknek ebből a nyelvből kellett vizsgázni. Az utolsó császárt, Pu Jit is tanították erre a nyelvre, azonban ő ezt nem tanulta meg folyékonyan beszélni. 2007-ben már csak két faluban, a Fuye megyei Sanjiaziban, illetve az aihui Dawujiaban vannak anyanyelvi beszelők. Mandzsúria területét ugyanakkor teljes egészében elkínaiasították. A 2011-ben keszült dél-koreai film, a Choejongbyeonggi Hwal a mandzsu nyelvet mutatja be.

Írásmód

Saját írással rendelkezik, amelyet Kína meghódítása előtt dolgoztak ki az ujgur írásból. Nurhacsi vezér (1559-1626) rendelte el a mandzsu írásrendszer kidolgozását 1599-ben, a klasszikus mongol írásból. Ennek a betűírásnak a különlegessége, hogy akárcsak a mongolt – és annak ősét, az iszlám előtti régi ujgur írást – ezt is fentről lefelé írják, az oszlopok pedig balról jobbra haladnak. Fonetikáját a dzsürcsi írásból kölcsönözte. A legtöbb betűnek van szó eleji, szó közbeni és szóvégi alakja. A magánhangzóknak ezen kívül egyedülálló alakjuk is létezik. Néhány mássalhangzó aszerint is különböző formát ölt, hogy milyen magánhangzó előzi meg, vagy következik utána.

További információk

- A mandzsu nyelv története (http://www.nyest.hu/hirek/csaszaroktol-a-kihalasig)
- (angol) Mandzsu ábécé (http://www.omniglot.com/writing/manchu.htm)

- (angol) A mandzsu etnikai kisebbség (http://www.china.org.cn/e-groups/shaoshu/shao-2-manchu.htm)
